

Neskaidri ierobežojumi skaidras naudas lietošanai

Valsts ieceri juri-
diskajām personām
likt deklarēt darīju-
mus virs 1000 latiem
uzņēmēji pagaidām
vērtē kritiski

Ēnu ekonomikas apkarošanai Latvijā izstrādāti vairāki grozījumi likumā *Par nodokļiem un nodevām*, tostarp plānojam ierobežot skaidras naudas darījumus virs 1000 latiem. Grozījumi paredz pienākumu juridiskajām personām deklarēt visus iepriekšējā mēneša laikā skaidrā naudā veiktos darījumus, kas pārsniedz 1000 latu - arī ar fiziskajām personām, kurām nav jāreģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā saimnieciskās darbības veicējiem. Tādējādi, piemēram, tirgotājam būs pienākums ziņot, ja kāds Latvijas iedzīvotājs, norēķinoties skaidrā naudā, iegādājas televizoru, kas dārgāks par 1000 latiem. Vienlaikus tiek samazināts sliekšnis, sasniedzot kuru ir nepieciešams deklarēt skaidrā naudā veiktos darījumus no 3000 līdz 1000 latiem, kā arī samazināts sliekšnis, sasniedzot kuru nedrīkst veikt darījumus skaidrā naudā no 10 000 latiem līdz 5000 latiem. Līdz ar grozījumiem plānots ierobežot nelegālās naudas plūsmu.

Skaidras naudas darījumus nav plānots aizliegt, bet vien rūpīgāk uzraudzīt, uzsver Sa-

► **Grūti saprast, ko ar šo normu plānots apkarot, tā RTU profesors Kārlis Ketners.**

eimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vadītājs Jānis Reirs (*Vienotība*).

Uzņēmēji kritiski

Latvijas Tirgotāju asociācijas (LTA) vadītājs Henriks Danusēvičs DB iecerētos likuma grozījumus vērtē kritiski. Tirdzniecībā ļoti daudz darījumu notiek skaidrā naudā, jo daudzi uzskata, ka tā ir drošāk. Turklāt darījumi ar skaidru naudu ir lētāki, nekā izmantojot banku pakalpojumus, viņš uzsver. H. Danusēvičs pievērš uzmanību arī tam, ka uzņēmumiem šādi nosacījumi radīs papildu pienākumus. «Var jau prasīt atskaites, bet ir jautājums - kas tās analizēs,» viņš sacīja. Nesot skaidrs, kāpēc šādi likuma grozījumi nepieciešami, jo tie tikai nodrošinās to, ka vairāk iedzīvotāju izmantos banku pakalpojumus.

Nepieciešamība deklarēt skaidrā naudā veiktos darījumus, kas pārsniedz 1000 latu, uzņēmējiem rada lieku birokrātiju, secina Latvijas Spēļu biznesa asociācijas padomnieks Arnis Marcinkēvičs. Turklāt azartspēļu jomā jau ir noteikta summa darījumiem ar skaidru naudu, par kuras pārsniegšanu jāziņo - 5000 latu. «Es neredzu ieguvumus, kas būs, ja tiks ziņots par katru darījumu virs 1000 latiem. Jābūt skaidram, kā šī informācija tiks izmantota, kas to darīs, cik tas maksās,» viņš uzsver. Par likuma grozījumu piemērošanu azartspēļu jomā gan vēl tiks spriests, un, iespējams, šajā jomā tiks atstāta spēkā esošā prasība ziņot par darījumiem virs 5000 latu.

Saskata apdraudējumu

Ar šādiem grozījumiem likumā par nodokļiem un nodevām var saskatīt personas tiesību uz privātīpašumu ierobežošanu, brīdina Rīgas Tehniskās universitātes profesors Kārlis Ketners. Turklāt normas būs iespējams apiet, piemēram, ārzonās reģistrēts uzņēmums var reģistrēt kredītkarti, ko izmanto privātpersona. «Grūti saprast, ko ar šo normu plānots apkarot un kur tā būs noderīga,» tā K. Ketners.

Piedāvātos likuma grozījumu konceptuāli atbalstījuši Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija.

Zanda Zablovskā